

**ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У СПІВРОБІТНИЦТВІ
(МЕТОДА «МАЛИХ ГРУП») ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ГІСТОЛОГІЯ,
ЦИТОЛОГІЯ ТА ЕМБРІОЛОГІЯ» НА МЕДИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ
ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. В. Н. КАРАЗІНА**

*В.М. Савченко, О.С. Проценко, О.В. Шаповал
м. Харків, Україна*

Актуальність теми. На сучасному етапі реформи охорони здоров'я, що проводиться в Україні, необхідно здійснювати пошук та впроваджувати ефективні методи навчання з метою підвищення якості підготовки лікарів на до- та післядипломному рівні.

Підготовка лікаря повинна відповідати вимогам охорони здоров'я, а також вимогам суспільства у цілому.

Є очевидним той факт, що традиційний процес навчання, орієнтований на передавання існуючих знань, вмінь та навичок від педагога до студента, і вимагає суттєвих змін [1, с. 3].

Сучасні тенденції в розвитку освіти передбачають орієнтацію на уміння, які становлять основу професійної діяльності людини у будь-якій сфері.

Продуктом навчання стають не виконані завдання і одержані матеріальні результати, а ті професійні знання та вміння, які отримують студенти підчас виконання цих завдань [2, с. 4].

Навчальний процес повинен також сприяти формуванню у студентів-медиків соціальних та комунікативних якостей, наявність яких дає можливість якісного виконання лікарем професійних обов'язків [3, с. 24].

З метою підвищення ефективності засвоєння навчального матеріалу з дисципліни «Гістологія, цитологія та ембріологія» та створення умов, за яких вищевказані якості могли б формуватися, нами був підготований та проведений педагогічний експеримент.

Об'єктом дослідження було обрано процес вивчення гістології, цитології та ембріології студентами медичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Предмет дослідження. Методика використання метода навчання у співробітництві («малих груп») при вивченні дисципліни «Гістологія, цитологія та ембріологія».

Мета роботи полягала у теоретичному та практичному обґрунтуванні доцільності застосування метода навчання у співробітництві (малих груп) при вивченні дисципліни «Гістологія, цитологія та ембріологія».

Гіпотеза дослідження. Технологія навчання у співробітництві дозволить підвищити ефективність засвоєння навчального матеріалу з дисципліни «Гістологія, цитологія та ембріологія» студентами медичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна та сприятиме формуванню соціальних та комунікативних якостей майбутніх лікарів.

У відповідності з предметом, метою та гіпотезою було визначено наступні завдання дослідження:

1. Підготувати та провести педагогічний експеримент (експериментально перевірити ефективність застосування метода навчання у співробітництві (малих груп)).

2. Підтвердити гіпотезу дослідження та зробити висновки, спираючись на дані експерименту.

Дослідницько-експериментальна робота здійснювалася у три етапи:

1 етап – формування основної та контрольної груп, які передбачалися для дослідження під час експерименту;

2 етап – апробація метода навчання у співробітництві (малих груп) у основній групі при засвоєнні учбового матеріалу з дисципліни «Гістологія, цитологія та ембріологія» студентами медичного факультету;

3 етап – оцінка ефективності застосування метода навчання у співробітництві (малих груп) при засвоєнні навчального матеріалу з дисципліни «Гістологія, цитологія та ембріологія» студентами 1 курсу медичного факультету.

У ході 1 етапу дослідження на підставі поточної успішності, анкетування з урахуванням середнього балу і рівня інтелектуального розвитку студентів (що визначалося за допомогою спеціальних творчих завдань-анкет) розподілили студентів основної групи на «сильних», «слабких» та «середніх».

«Сильні» студенти – середній бал яких складав 4,5-5,0; «середні» – 3,8-4,4; «слабкі» – 3,0-3,7.

Одночасно визначили рівень студентів контрольної групи за ідентичними критеріями.

Студенти основної та контрольної груп мали приблизно однакові показники середнього балу і рівня інтелектуального розвитку.

Загальна кількість студентів основної групи – 25, контрольної групи – 25.

У основній групі: «сильних» студентів – 5, «слабких» – 10, «середніх» – 10.

У контрольній групі: «сильних» студентів – 5, «слабких» – 10, «середніх» – 10.

Заняття у контрольній групі проводилися за традиційною методикою.

У основній групі були сформовані так звані "малі групи", до яких входили студенти усіх рівнів.

Під час 2 етапу дослідження малих груп було сформовано 5.

Кожна з них складалася із 2 «слабких», 2 «середніх» та 1 «сильного» студентів.

Кожна мала група була забезпечена повним комплектом навчально-методичної та довідкової літератури.

Були надані варіанти виконання завдань: усі малі групи розв'язують однакові за змістом завдання, але з різними вихідними даними.

Попередньо в кожній малій групі обрали «лідера», який організує роботу і слідкує за порядком, та «редактора», який узагальнює усі відповіді і готує до презентації її кінцевий результат.

Студенти виконувати самостійну роботу із засвоєння навчального матеріалу при розгляданні теми №1 (практичне заняття, на якому вивчається будова світлового мікроскопа та його використання на протязі вивчення дисципліни «Гістологія, цитологія та ембріологія»).

Технологія праці в межах малої групи була такою: кожен самостійно працював над навчальним матеріалом. «Сильні» студенти, швидко виконавши завдання, допомагали «слабким»: відповідали на їх запитання, поглиблюючи тим самим свої знання та рівень засвоєння матеріалу «слабкими» студентами. Таким чином, відбувалося навчання шляхом співробітництва в межах малих груп.

3 етап дослідження – було проведено загальне оцінювання ефективності застосування метода навчання у співробітництві (малих груп) при засвоєнні учбового матеріалу з дисципліни «Гістологія, цитологія та ембріологія» студентами медичного факультету.

Після основного етапу практичного заняття, проведеного у основній групі із застосуванням метода навчання у співробітництві (малих груп) проведено презентацію робіт, виконаних кожною групою. Педагог безпосередньо перед контролем призначив в межах малих груп категорію студентів (однакову для усіх малих груп), представники яких її захищатимуть.

При цьому аналогічні представники інших малих груп задавали студенту, який захищав роботу, додаткові запитання або доповнювали (уточнювали) відповіді. За це малій групі, до яких відносились ці студенти, додатково нараховувались заохочувальні бали. Та група, представник якої одержав найбільшу кількість балів, стала переможцем.

Результати дослідження. За результатами відповідних розрахунків виявлено, що в експериментальних групах учасники дослідження розподілилися таким чином:

Основна група: 1 мала група – середній бал 4,0; 2 мала група – середній бал 4,2; 3 мала група – середній бал 4,6; 4 мала група – середній бал 4,3; 5 мала група – середній бал

4,1.

Контрольна група: студенти, середній бал яких складав 4,5-5,0 (5 осіб); 3,8- 4,4 (10 осіб); 3,0-3,7 (10 осіб).

Тобто, ефективність засвоєння навчального матеріалу студентами групи, в якій було використано технологію навчання у співробітництві, підвищилася.

У той самий час ступінь засвоєння навчального матеріалу студентами контрольної групи, заняття у якій проводилися за традиційною методикою, залишилися без істотних змін.

Висновки:

1. Використання технології навчання у співробітництві дозволило підвищити ефективність засвоєння навчального матеріалу з дисципліни «Гістологія, цитологія та ембріологія» студентами 1 курсу медичного факультету Харківського національного університету В. Н. Каразіна.

2. При застосуванні метода «малих груп» для студентів різного рівня підготовки створюються рівні можливості у досягненні навчальних успіхів на підставі поліпшення своїх особистих попередніх показників, існує відповідальність кожного студента за успіхи усієї групи, група має можливість одержати спільну нагороду за результатами захисту роботи, яку представляє один із членів команди.

3. Використання технології навчання у співробітництві (метода «малих груп») сприяє формуванню у студентів-медиків соціальних та комунікативних якостей, наявність яких необхідна майбутнім лікарям.

Література

1. Голубев А.М. Основные направления оптимизации обучения в медицинском вузе / А.М. Голубев, С.А. Абусуев // Вопросы оптимизации учебного процесса. – Материалы учебно-методической конференции. – Махачкала, 1996. – С. 3-4.

2. Диндяев С.В. Методика интерактивного профессионально ориентированного обучения студентов гистологии, эмбриологии и цитологии с помощью компьютерных средств – Иваново, 2011. – С. 2-7.

3. Шматков Є.В., Коваленко Д.В. Новітні інноваційні технології навчання. Навчальний посібник – Харків, 2009. – С. 23-25.

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ Й РОЗВИТКУ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ

С.О. Сак
м. Полтава, Україна

Обдаровані діти демонструють високі досягнення в одній або кількох сферах діяльності: інтелектуальній, академічній, художній, творчій. У зв'язку з цим на вчителів покладена велика відповідальність: не дати обдарованим дітям загубитись, допомогти їм у розвитку, бути поруч, щоб завжди підтримати. Але постає питання, як їх знайти, цих здібних, обдарованих і талановитих? Сучасна психологічна думка взагалі мовчить про біологічні механізми природи обдарованості. Більшість зарубіжних дослідників підкреслюють, що психологам немає сенсу займатися тим, що не може відкрити наука. Вони пропонують просто шукати обдарованих дітей, працювати з ними, створювати загальні та індивідуальні програми розвитку. Природа обдарованості не тільки не зрозуміла для науки, а й для самої обдарованої людини: як, коли, і чому виникає бажання творити [1].

Розвиток творчого потенціалу обдарованих учнів передбачає розробку і реалізацію спеціальних творчих програм і навчальних матеріалів. Типовий підхід до навчання обдарованих – це організація поглибленого і прискореного вивчення дітьми змісту шкільної програми.

Закон України «Про освіту» передбачає, що для розвитку здібностей, обдарувань і таланту створюються профільні класи (з поглибленим вивченням окремих предметів або початкової допрофесійної підготовки), спеціалізовані школи, гімназії, ліцеї, колеґіуми, а також різні типи навчально-виховних колективів, об'єднань. Найбільш обдарованим дітям